

עקב (ת"ר)

פרק י"א

א. טאלת מבנה

לדעת ר' דוד הופמן (פרוש לדברים) פותח ב"א" החלק הסליטי של דברי משה העוסק צמצומות הכלליות (בי"א כ"ו פותחה ההקדמה לחלק העוסק בצמצומות הפרטיות). חלק סליטי זה (ס"א - י"א כ"ה) מתחלק טוב לדעתו לחמץ פסקאות.

- 1. במה יס לראות ב"א. פתיחה לחלק חדש?
- 2. מצא מה הן חמץ הפסקאות האלה?
- 3. מהו הקשר הפנימי בין חמץ הפסקאות הללו?

ב. טאלות סגנון:

1) בניגוד לסגנון רב פרשות התורה נמצאים בפרשות ואתחנן - עקב מספטים ארוכים ומורכבים ממספטי ראשי ומכסה מספטים נטפלים ומשועבדים זה לזה. (מספטי מחזורת).

- (א) מצה היכן נגמרת המחזורת הפותחת ב"א פסוק ב' "וידעתם היום כי לא את בניכם..."
- (ב) היכן מצינו בפרשתנו (עקב) עוד מספטי מחזורת המסתרעים על יותר מ-2 פסוקים?
- 2) ג' אטר עשה בתוך מצרים לפרעה מלך מצרים...
- ד' ואחר עשה לחיל מצרים לסוסיו ולרכבו...
- ה' ואחר עשה לכה במדבר...
- ו' ואחר עשה לדחן ואבירם...
- (א) מה תכלית השמוש בצורה ספרותית זו של התחלה סוה ("אנאפורה") במקום זה?
- (ב) היכן מצינו בפרשת עקב טוב את השמוש באנאפורה ומה תכליתו במקום ההוא?

ג. טאלות ודיוקים ברש"י:

- 1) ב' ד"ה וידעתם היום: חנו לב לדעת ולהבין ולקבל תוכחתו
- (א) מה קשה לו?
- (ב) מתוך דבריו אלה ניתן להכין, כיצד מפרש רש"י את "כי" של פסוקנו.
- באיזו מארבע לשונות של "כי" הוא מפרשו?
- 2) ב' ד"ה כי לא את בניכם: אני מדבר עכסו, טיוכלו לומר: אנו לא ידענו ולא ראינו בכל זה.
- (א) מה קשה לו?
- (ב) מה ראה להפוך גוף סליטי של "ידעו" ושל "ראו" שבפסוק לגוף ראשון של "ידענו" ו"ראינו"?
- 3) ד' ד"ה ואת כל היקום אשר ברגליהם
- ע"פ הכלל שרש"י רגיל לפרש מלה קשה או נדירה במקום כחיבתה הראשון בתורה, יס לסאול: למה לא פרשה רש"י בפ' נח:
- ז' ד' ומחיתי את כל היקום
- ז' כ"ג וימח את כל היקום?

- 4) ז' ד"ה כי עיניכם הרואות מוסב על המקרא האמור למעלה (ב) "כי לא את בניכם אשר לא ידעו" וגו', כי אם עמכם אשר "עיניכם הרואות" וגומר.
- בעל באר יצחק מפרש: ... לא עם בניכם אני מדבר אשר לא ידעו ... ומסיים אח"כ בפסוק אשר לפנינו "כי עיניכם הרואות" ... ו"כי" הסני הזה מסמט בלשון "אי" חיבוא לפנים במקום "אשר"; ופרשו "אשר עיניכם הרואות את כל מעשה ... ולפי זה חסר במאמר הקודם "אני מדבר -" כי לא את בניכם אני מדבר, וכך כאן בפ' ז' חסר "כי עמכם" כי עיניכם הרואות. ומלה "כי" הראשון במקום "אשר". אבל החסרון הזה הוא בבח המאמר ומחקרן הלשון וצחותו. אבל רש"י הוסיף המלות החסרים בפסוק, כמספט כל מבאר.
- (א) מה קשה לרש"י בפסוקנו?

xx (ב) הידועים לך עוד מקומות ברש"י כבם הוא עוסק בקשי מסוג זה?

- (ג) הסבר את דברי באר יצחק המסומנים בקו |
 (ד) למה מסוים הוא דבריו באמרו "אבל רש"י הוסיף" -
 מה פירוש ה"אבל" הזה?
 (ה) האם מסכים הרשב"ם כאן עם פירוש רש"י?
 רשב"ם ד"ה כי עיניכם: אלא עיניכם רואות.

ד. א': וסמרת מסמרתו וחקתיו ומספטיו ומצותיו כל הימים.

במב"ן ד"ה וסמרת מסמרתו; ליראה אותו מתסמור מחטוא לפניו, כי אחר שיצוה באהבה יצוה ביראה, ויצוה בחוקים ובמספטים ובמצוות.
 או
 וסמרת מסמרתו, שתסמור מה שה' סומר את הגרים וחונן דלים ואביונים ועושה טפס יחוס ואלמנה, וכענין שנאמר במקום אחר
 "לטמור את מסמרת ה' אלוהיך ללכת בדרכיו" ואמרו: מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום (טבת קל"ג).

(1) הסבר מה ההבדל בין שני פרוסיו?

(2) למי מחיחס הכנוי שבמלת מסמרתו לפי כל אחד משני הפרוסים?

x (3) מהו הפסוק האליו ירמוז הרמב"ן בסוף דבריו?

ה. ג': כי לא את בניכם אסר לא ידעו ואסר לא ראו את מוסר ה' אלוהיכם ...

ספורנו ד"ה כי לא את בניכם אסר; לפיכך אחס טראיתם, עשו אותות ופסלים לדורות בכניסתכם.

ח': וסמרתם את כל המצוה אסר אנכי מצוך היום, למען תחזקו ובאתם וירשתם את הארץ.

ספורנו ד"ה וסמרתם את כל המצוה: מצות האבנים שתקמו בירדן ושתקחו מחוך הירדן ושתכתבו עליהם את התורה להיות לדורות לעדות מאתכם טראיתם.

x (1) מה הקסי בפסוקים (ב' - ח'), סרצה ספורנו ליסב בדבריו?

xx (2) מה הרמז למצות הקמת האבנים שמצא בפסוקים אלה?

ו. ד': ואסר עשה לחיל מצרים לסוסיו ולרכבו ... ויאבדם ה' עד היום הזה.

ראב"ע ד"ה ויאבדם: הטעם כי לא קמו עוד בניהם תחתיהם להיות כמוהם.

רמב"ן ד"ה אסר הציף את מי ים סוף ... ויאבדם ה' עד היום הזה: לא הבינותי טעם "עד היום הזה", כי כל המתים בים אבדן עולם הם אובדיהם.
 ויחכן שהוא חוזר לסוסיו ולרכבו טאבד סוס ורכב ממצרים בכל הדור ההוא, כי כל סוס ורכב וכל פרס אסר במצרים הוציא עמו ואבדו כולם, והיתה "ממלכה טפלה" (ע' יחזקאל י"ז י"ד), בלא רכב וסוס לחיל ועזוז, ואמר ר' אברהם (=אבן עזרא), טלא קמו עוד בניהם תחתם להיות כמוהם, רוצה לומר, כי ה' אבד הרודפים בים ואבד במצרים זרעם, ולא נטאר להם סוס וטאר, כי הם הרסיעו יותר מכל מצרים לרדוף אחרי גאולי הטם, אבל זה לא נזכר בתורה.

(1) מה ההבדל בין שתי חטובותיהם?

(2) מה ראה הרמב"ן להסתמט במליצה מיחזקאל י"ז י"ד?

ז. ח': וסמרתם את כל המצוה אסר אנכי מצוך היום למען תחזקו ובאתם וירשתם את הארץ.

הרמב"ם לבקעה ד"ה למען תחזקו: אמרתי אליכם לסמור את כל המצוות למען יחזק לבבכם, כי טענו על זכות מעטיכם "ובאתם וירשתם"; מה טאין כן אם חסורו מאחרי מצות ה' אחרי מותי; יבוא מורך בלבבכם מפחד חטאתיכם, כענין טאמרו (דברים כ' ח') "מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביטו" - היגא ורך הלבב מעברות חבירו, ולא טעצרו כח לבוא ולרשט הארץ.

מה חדט בפרוטו זה ומה הסעד הלסוני טעליו הוא מסתמך בפרוטו זה?

חטאלות המסומנות x קטות והמסומנות xx קטות ביותר, יפתור כ"א לפי הבנתו.

חטאלות וגם חטובות יט לסלוח לד"ר נחמה ליבוביץ, קריח טשה, ירוטלים.